

Svensk livsstil att gå på kurs

Av ANNA KÅGSTRÖM

Som inget annat folk i världen trampar svenskarna i väg på kurs. På jakt efter kunskap, vänner och (förverkligande av ouppfyllda) drömmar tampas de med allt ifrån utländska språk och lammstek provençal till drömtydning.

I Peter Lennbys TV-dokumentär "Svenskarna och deras kurser" skildras denna mycket svenska företeelse av organiserad gemenskap, inspelad under tre veckor i Göteborg.

I den klassiska dokumentärens form visas det taktfasta kommandotrampet på jazzdanskursen, det sobra vinprovandet, den analyserande aktiekunskapen och hur damerna i "Kvinnor fixar själva" spacklar väggar medan damerna på make up-kurs spacklar sig själva.

För många är kurserna en livsstil, menar Peter Lennby, särskilt för många äldre som går på kurs flera gånger i veckan. De äldre och kvinnorna dominerar också bland de drygt 2,6 miljoner som varje år lockas av studieförbundens kurskataloger.

– Att gå på kurs handlar mycket om att våga förverkliga gamla drömmar, men lika viktigt är det sociala umgänget, säger Peter Lennby.

På kurserna spirar kärleksaffärer och många får vänner för livet. Under inspelningen träffade Peter Lennby ett gäng kvinnor som "kursat" tillsammans i 18 år. I ett samhälle där människorna alltmer byggs ut på isolerade och anonyma öar är en sådan social kontakt värd allt statsunderstöd den kan få, menar Peter Lennby.

Skaparkraft

– Ensamheten är ett otroligt stort problem i vårt samhälle. Då kan det vara bra nog att ha ytliga, organiserade kontakter – det finns tillräckligt många som inte ens har det. Även om det inte

sågs i någon speakertext i filmen tycker jag att det syns i folks ögon och framgår av deras sätt att tala och vara, säger Peter Lennby.

Den enorma kunskapsörst och kreativitet som släpps lös i kurslivet tyder också på ett samhälle som är dåligt på att ta till vara människors skaparkraft, menar han.

– Även i arbetslivet skulle företagen få helt andra resultat om de uppmuntrade folks skaparkraft och stöttade kulturella verksamheter på arbetsplatserna, säger Peter Lennby. Som TV-producent och dokumentärfilmare tar Peter Lennby inte ställning för eller mot de företeelser han skildrar, hävdar han. Hans mål är att vara så "ärlig" som möjligt och låta tittaren dra sina egna slutsatser.

– Om det blir goodwill eller badwill för den företeelse jag skildrar är något fullkomligt underordnat. Mitt syfte är att skildra en verklighet.

Inte bara tittare

Människorna ska känna att de är med i miljön som skildras så att de tar åt sig känslorna och problemen och kan föra diskussionen vidare hemma eller på arbetet. Detta är viktigt för demokratin – om samhällsdebatten förs av en elit kan vi aldrig få en fungerande demokrati, säger han.

Därför längtar han efter en television som bättre utnyttjas som bildmedium, utan övertydliga speakertexter eller efterföljande studiodebatter som reducerar TV-publiken till just bara tittare.

Själv drömde han en gång om att bli konstnär, men valde bildmediet i stället, via journalistutbildning och akademiska studier. De senaste sju åren har han enbart ägnat åt längre reportage och dokumentärer, driven av viljan att berätta och möjligheten att som verklighetsskildrare ständigt konfronteras med nya världar. Filmerna har under åren varit av de mest skiftande slag – från undersökande reportage om svenskt spionage och nedrust-

Foto: TOMMY SVENSSON

Peter Lennby har under tre veckor i Göteborg följt svenskarna på kurs – en företeelse som lika mycket handlar om att förverkliga drömmar som att få ett socialt umgänge.

ning till program om parapsykologi.

Idéerna till sina filmer får han oftast genom att läsa mindre artiklar och notiser i tidningarna. Så växte exempelvis en notis om en båt som försvunnit med sin last på väg mot Uddevalla till ett stort reportage om modernt sjöroveri.

Numera har han, förutom arbetet med programmet "Nuf", lämnat de "tyngre" reportagen för att ägna sig åt människoskildringar. Till sommaren hoppas han kunna göra en dokumentär om den gudabenedade svenska semestern, då sol och glädje blandas med instängda drömmar och förhoppningar på regnsura campingplatser.

– Det är lite av samma känsla i programmet om kurserna. Samtidigt finns där en stor revanschlust, trots ensamhet och ouppfyllda drömmar aktiverar sig människor. Det tycker jag är ett hälso-tecken. □

"Svenskarna och deras kurser", söndag 7/2 i TV 2 kl 21.15.

Många av kurserna som skildras i "Svenskarna och deras kurser" syftar till att man ska få kontroll över sin kropp, sitt tal eller sina drömmar – till exempel genom japansk svärdskonst.